

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 65 0 P 512434 25 Spp
Sarajevo, 22.10.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Sarajevu za rješavanje spornog pravnog pitanja od 22.09.2025. godine, na osnovu odredbe člana 61. Zakona o parničnom postupku F BiH¹, te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta², na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj dana 22.10.2025. godine donio je

O D L U K U

Odbacuje se zahtjev Općinskog suda u Sarajevu za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu tog suda broj: 65 0 P 512434 21 P 2, koje glasi:

„Da li status nasljednika, kao procesna pretpostavka za nastavak prekinute parnice zbog smrti stranke (član 381. stav 1. ZPP), može biti pravno sigurno dokazan isključivo rješenjem o nasljeđivanju, budući da samo taj akt obuhvata i zakonske i testamentarne nasljednike, te uzima u obzir i odricanje ili isključenje iz naslijeđa?“

O b r a z l o ž e n j e

Dopisom od 17.09.2025. godine, koji je zaprimljen u ovom sudu dana 22.09.2025. godine, Općinski sud u Sarajevu dostavio je ovom sudu, po službenoj dužnosti, zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu broj 65 0 P 512434 21 P 2.

U skladu sa odredbom člana 61.b stav 1. Zakona o parničnom postupku F BiH (u daljem tekstu: ZPP) zahtjev sadrži kratak prikaz utvrđenog stanja stvari u konkretnoj pravnoj stvari, navode stranaka o spornom pravnom pitanju, razloge zbog kojih se sud obraća sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja te tumačenje spornog pravnog pitanja od strane prvostepenog suda.

U obrazloženju zahtjeva Općinski sud u Sarajevu je naveo kratak prikaz utvrđenog činjeničnog stanja u konkretnom predmetu, iz kojeg proizilazi slijedeće:
Tužitelj R.S. je protiv tužene Općine Centar Sarajevo podnio Općinskom sudu u Sarajevu tužbu radi utvrđenja i donošenja presude koja zamjenjuje ugovor o otkupu stana na kojem postoji stanarsko pravo. Rješenjem broj 65 0 P 512434 21 P 2 od 16.06.2021. godine prvostepeni sud je prekinuo postupak zbog smrti tužitelja (član 378. stav 1. tačka 1. ZPP), te u skladu sa odredbom člana 381. stav 1. ZPP odredio da će se postupak nastaviti kada nasljednik ili staralac ostavine preuzmu postupak ili kada ih sud na prijedlog suprotne strane pozove da to učine. Podneskom od 12.02.2025. godine S.S., supruga umrlog tužitelja, je stavila prijedlog za nastavak postupka, prilažući uz prijedlog vjenčani list i smrtni list.

¹ „Službene novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² „Službeni glasnik BiH“ broj 66/12 i 40/14

Prvostepeni sud je rješenjem od 12.05.2025. godine odbio prijedlog za nastavak postupka, ocjenjujući da uz prijedlog nije dostavljeno rješenje o nasljeđivanju iza umrlog tužitelja, kao jedini adekvatan dokaz legitimacije nasljednika za nastavak postupka.

Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 512434 25 Gž 3 od 31.07.2025. godine uvažena je žalba S.S., pobijano rješenje je ukinuto i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje. Drugostepeni sud se u obrazloženju svog rješenja, u bitnom, pozvao na pravno shvatanje Vrhovnog suda Federacije BiH izraženo u odluci broj 126 0 P 223800 25 Spp od 05.03.2025. godine, prema kojem pravomoćno rješenje o nasljeđivanju nije jedini dokaz legitimacije nasljednika, već da se status nasljednika može dokazati i drugim dokazima (npr. izvodima iz matične knjige rođenih/umrlih, vjenčanih, raznim vrstama putnih isprava i potvrda koje sadržavaju imena i prezimena srodnika, izjavama itd.)

Izlažući vlastito tumačenje u vezi spornog pravnog pitanja prvostepeni sud je naveo da je tačno da je Vrhovni sud Federacije BiH u naprijed navedenoj odluci „zauzeo šire stanovište“, odnosno da se status nasljednika može dokazivati i drugim zakonitim dokazima, a ne samo rješenjem o nasljeđivanju, ali da to stanovište, prema mišljenju prvostepenog suda, jasno ukazuje da se ovim dokazima može dokazivati samo zakonsko nasljeđivanje, te stoga smatra da je potrebno dodatno precizirati navedeno pravno shvatanje jer se u praksi pokazalo da ono ne otklanja, već zapravo stvara nove dileme i pravnu nesigurnost.

Prvostepeni sud je stava da se status nasljednika, kao procesna pretpostavka za nastavak prekinutog parničnog postupka zbog smrti stranke, može sa sigurnošću utvrditi isključivo na osnovu rješenja o nasljeđivanju, budući da samo ono obuhvata i zakonske i testamentarne nasljednike i uzima u obzir i odricanje ili isključenje od naslijeđa. Ostale isprave, navedene u pomenutoj odluci Vrhovnog suda Federacije BiH, same po sebi nisu dovoljne za trajno i konačno utvrđivanje nasljedničkog svojstva, jer ne obuhvataju sve oblike nasljeđivanja niti pravne institute kao što su odricanje ili isključenje iz naslijeđa. U suprotnom, može se doći u situaciju da postupak preuzme lice koje u ostavinskom postupku nije utvrđeno kao nasljednik; da postupak preuzme lice koje je u ostavinskom postupku isključeno iz naslijeđa; ili da postupak preuzme lice koje se u ostavinskom postupku odreklo naslijeđa. Sve navedene situacije dovode do procesnih komplikacija, jer parnični sud nema procesne mogućnosti da utvrdi na siguran način krug lica pozvanih na naslijeđe, osnov poziva na naslijeđe ili posljedice odricanja ili isključenja od naslijeđa, što dovodi do rizika donošenja odluka prema licima koje nemaju aktivnu legitimaciju.

Dakle, prema pravnom stavu prvostepenog suda jedini pouzdan dokaz za utvrđivanje statusa nasljednika, a samim tim i preduslov za donošenje rješenja o nastavku prekinutog parničnog postupka zbog smrti stranke, jeste rješenje o nasljeđivanju.

Odredbom člana 61.a stav 1. ZPP propisano je:

„Ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Federacije radi rješavanja spornog pravnog pitanja“.

Prema odredbi člana 61.b stav 1. ZPP zahtjev iz člana 61.a stav 1. ovog Zakona treba da sadrži kratak prikaz utvrđenog stanja u konkretnoj pravnoj stvari, navode stranaka o spornom pravnom pitanju i razloge zbog kojih se sud obraća sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja, pri čemu će sud uz zahtjev priložiti i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja.

Prema odredbi člana 61.c stav 1. ZPP Vrhovni sud Federacije će odbaciti nepotpun ili nedozvoljen zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja, dok je stavom drugim istog zakonskog člana propisano da je zahtjev iz stava 1. ovog člana nedozvoljen ako je o takvom zahtjevu Vrhovni sud Federacije već donio odluku.

Sporno pravno pitanje predstavlja pitanje o pravom značenju pravne norme, materijalne ili procesne, koju treba primijeniti na utvrđeno činjenično stanje. Dakle, putem instituta rješavanja spornog pravnog pitanja Vrhovni sud treba da riješi interpretativnu dilemu o domašaju neke pravne norme ili instituta, odnosno da protumači nejasne, neodređene i neprecizne pravne norme ili popuni pravnu prazninu.

Međutim, institut rješavanja spornog pravnog pitanja ne podrazumijeva ujednačavanje različitih stavova prvostepenog i drugostepenog suda, odnosno odlučivanje za slučaj neslaganja prvostepenog suda sa ukidnom odlukom drugostepenog suda. S tim u vezi, Vrhovni sud Federacije BiH je na sjednici Građanskog odjeljenja od 31.05.2018. godine zauzeo slijedeći pravni stav: „Kada se općinski sud ne slaže sa odlukom kantonalnog suda, u kojoj je nakon žalbenog postupka kantonalni sud izrazio svoje stanovište po navedenom spornom pravnom pitanju, takav zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja treba odbaciti kao nedozvoljen temeljem člana 61.c stav 1. ZPP.“

Stoga predmetni zahtjev nije podnesen u skladu sa odredbama članova 61.a stav 1. i 61.b stav 1. ZPP.

Pored toga, u svojoj odluci broj 126 0 P 223800 25 Spp od 05.03.2025. godine, odgovarajući na postavljena pravna pitanja, Vrhovni sud Federacije BiH je zauzeo, između ostalih, i pravni stav da se legitimacija nasljednika dokazuje dokazima iz kojih sud može utvrditi činjenicu pravnog sljedništva, što znači da rješenje o nasljeđivanju nije jedini, odnosno isključivi dokaz legitimacije nasljednika. Drugačije rečeno, za pozivanje nasljednika da preuzmu parnični postupak ne mora postojati pravomoćno rješenje o nasljeđivanju iza prednika nasljednika.

Kako je Vrhovni sud Federacije već donio odluku povodom zahtjeva u kome je u suštini postavljeno isto pitanje kao u predmetnom zahtjevu, to je zahtjev nedozvoljen i u smislu odredbe člana 61.c stav 2. ZPP.

Kako zahtjev prvostepenog suda za rješavanje spornog pravnog pitanja nije podnesen u skladu sa odredbama člana 61.a stav 1. i 61.b stav 1. ZPP, odnosno kako je isti podnesen protivno odredbi člana 61.c stav 2. ZPP, to je primjenom odredbe člana 61.c stav 1. ZPP odlučeno kao u izreci.

Predsjednik Građanskog odjeljenja
Vrhovnog suda Federacije BiH
Radenko Blagojević, s.r.